

Me oleme kaotanud Õpetaja

Peterburis suri legendaarne muusikaõppejõud Ilja Mussin (6.01.1903 - 6.06.1999), kelle käe all on õppinud ka eesti dirigente.

PAUL MILLER/THE SANKT-PETERSBURG TIMES

Anu Tali

Pühapäeva, 6. juuni hommikul, päeval, mil maailm tähistas Puškini 200. sünniaastapäeva, suri St. Peterburgis rahvusvaheliselt tunnustatud professor, mitmete silmapaistvate dirigentide õpetaja **Ilja Mussin**.

Maestro tähistas just hiljaaegu oma 95aastast juubelit ja juhatas sel puhul Filharmoonia suures saalis toimunud kontserdil oma praeguste ja varasemate õpilaste kõrval ka ise. Elanud üle kolm infarkti, oli ta raudnaelana alati konservatooriumis tagasi või viis läbi meistiklasse.

Suurema osa oma elust pühendas Mussin õpetamisele, olles alusepanijaks St. Peterburgi Riikliku Konservatooriumi dirigeerimiskoolile. Jäädes kõrvale aktiivsest dirigenditööst, pühendus Ilja Mussin täielikult oma õpilastele, töötades nendega kuni surmani kolm korda nädalas ligi neli tundi klassis ja peale selle juhendades nende tööd kahel korral nädalas orkestri ees.

Ilja Mussinit iseloomustab ehk kõige paremini armastus inimeste vastu ja erakordselt peen muusikatunnetus. Õpilased olid talle väga lähedased – “minu perekond”, nagu ta ise ütles – nende seltsis veetis ta suure osa oma ajast ka pärast tunde. Koolist saabudes tavatses ta veeta aega tunnis toimunu kohta ülestähendusi kirja pannes või õpilastega vesteldes. Alati oli meist keegi temaga ja meie klassi, kus õppis lõpus 18 dirigenti (kuigi tunnis oli vaatelejaid 30 ümber), ühendas respekt ja armastus oma õppejõu vastu.

Mussin, kelle dirigeerimispõhimõtted lähtusid eelkõige muusikalisest väljendusest, ei olnud mitte alati tunnis väga kannatlik noorte dirigentide arengut jälgides (95aastasena ei olnud tal palju aega), kuid tema ägenemist saatis alati huumor. Ta tõi muusika iseloomustamiseks kõige eredamaid elulisi näiteid, jutustades meile oma 60 aasta tagustest õnnestumistest, läbikukkumistest, kohtumistest heliloojatega, kellest täna vaid ajalooraamatutest loeme. Nii nagu nüüd ka oma professorist Ilja Aleksandrovitš Mussinist.

Meile jäävad tema raamatud “Dirigeerimise tehnika”, “Dirigendi kasvatuses” ja “Elu õppetunnid” ning nendele, kellel õnnestus teda tunnis kohata, mingi seletamatu vajadus otsida seda midagi dirigeerimise kunstis, millele professor oma elu pühendas. Nagu ta tavatses oma õpilastele öelda: “Teate, dirigeerimine on tegelikult väga lihtne, tuleb lihtsalt teada, kuidas seda teha.”

Jüri Alperden

Võib näida paradoksaalsena, aga see väikesekasvuline Suur Inimene suri 95aastasena täies elujõus tööpostil.

Ma tundsin teda peaaegu veerandsada aastat. Ma käisin tema juures konsultatsioonidel juba siis, kui astusin Tallinna konservatooriumi, ja olin temaga kontaktis pidevalt kuni Leningradi konservatooriumi lõpetamiseni. Isegi Nõukogude Armees teenimise ajal käisin pidevalt tema tunde jälgimas.

Esimesed üliõpilased, keda ma tundides

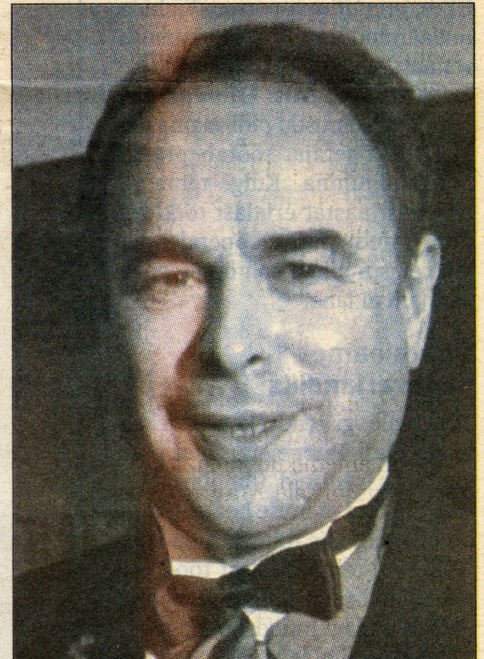
“TA OSKAS KÕIKI VIGUREID”: Ilja Mussin seletab oma unikaalset õpetamisviisi oma tudengitele.

ANU TALI: Mussini õpilane Peterburis 1999.

JÜRI ALPERTEN: Lõpetas Mussini klassi 1985.

ERI KLAS: Õppis Leningradi konservatooriumis 1964-67.

juhatamas mäletan, olid meil juba hästi tuntud **Andrei Tšistjakov** ja praegune Maria teatri peadirigent **Valeri Gergiev**.

Kui ma esimest korda klassi sisenessin, tundsin seal erilist atmosfääri. Klass oli rahvast täis, kellelgi ei olnud konkreetset tunniaega, professor tuli kell 15.00 ja kõik olid kohal, oodates ja lootes pinevusega, et nemad on need õnnelikud, kes täna saavad juhatada.

Alati oli klassis palju pealtvaatajaid, kes ei olnud otseselt seotud selle erialaga, kuid kes nautisid seda, kuidas nende silme all sündis ime. Paari tunniga oli inimene võimeline oma kätega midagi väljendama. Publikut kogunes nii palju, et Mussinil tuli kolida klassi, mis mahutas mitusada inimest.

Mussin ei olnud aktiivselt tegutsev dirigent ja sellepärast pühendus ta peamiselt oma õpilastele. Ta oli väga intelligentne, heatahtlik ja huumorimeelega inimene, kes kohtles oma õpilasi lugupidavalt nagu oma sõpru. Kui kellelgi tema õpilastest oli kontsert, oli professor alati kohal.

Tema kooli omapära oli see, et kõik andekad õpilased olid täiesti erinevad ja omanäolised, aga ülejäänud, kes ei suutnud tema õpetustest õigeid järeldusi teha, said ühtemoodi keskpärasteks dirigentideks, sealjuures hea manuaalse tehnikaga. Ise ütles professor naljatades, et võib ka koristaja mõne tunniga juhatama õpetada.

Nüüd, õpetades juba oma õpilasi, tajume, kui raske on edasi anda teadmisi, millega meie professor sai justkui mängeldes hakkama.

Ma arvan, et ma väljendan paljude muusikute arvamust, öeldes, et Mussini näol me kaotasime ühe neist legendaarsetest õpetajatest, kes tegid kuulsaks Leningradi dirigeerimiskooli, mis on tuntud ja hinnatud kogu maailmas.

On kurb, et järgmisel 6. jaanuaril ei saa ma võtta telefonitoru, et teda õnnitleda sünnipäeva puhul, ja ta ei tunne mind häälest ära, nagu ta on seda teinud viimased 15 aastat. Kõik need, keda prof Mussin on umbes 70 (!) aasta jooksul õpetanud, langetavad sügavas leinas pea.

Eri Klas

Meil oli omal ajal Mussiniga mure, sest ta palus iga kord oma õpilasi: “Kas te ei saaks mulle kuidagi kombineerida mõnda kontserti?”

Peaaegu kõik tema õpilased said Nõukogude Liidus mõne juhtiva orkestri või vähemalt hea orkestri peadirigendiks. Ja kõige suuremaks kingiks Mussinile oli, kui teda kutsuti selle orkestri ette juhatama.

Ta oskas kõiki vigureid ja trikke ja õpetas neid oma õpilastele – kõik tema õpilased juhatavad väga ilusti.

Kui tema läks orkestri ette, siis me mõtlesime, et küll oleks tore, kui saaks selle mehe panna kappi ja ainult käed välja jätta, siis orkester ehk mängiks koos. Nii kui ta hakkas oma kerega sinna juurde liigutusi tegema, läks orkester segamini.

Katkend raamatust: Eri Klas
“Kes ma olen”